

Asia: VN/18780/2023-LVM-180

Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi)

Lausunnonantajan lausunto

Vastaavatko strategiset linjaukset (ml. alueelliset painotukset) valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämistarpeita?

Liikenne12-suunnitelman linjaukset vastaavat pääosin liikennejärjestelmän kehittämistarpeita Koillismaalla. Alueellisia erityispiirteitä ei ole kuitenkaan huomioitu suunnitelmassa riittävästi. Pitkät välimatkat, harva asutus, matkailun asettamat haasteet liikennejärjestelmälle, raskaan liikenteen häiriöttömyys ja turvallisuus sekä liikkumisen edellytysten varmistaminen olemassa olevalla tieverkolla tulee huomioida suunnitelmassa tarkemmin. Lento- ja kaukoliikenneyhteyksien palvelutasojen tulee olla riittävän korkeat.

Metsätalouden kuljetusten logistiikkaketjut tulee toimia ongelmitta raaka-aineiden alkulähteiltä tuotantolaitoksiin ja niistä edelleen eteenpäin olemassa olevilla tieverkoilla mukaan lukien yksityistiet. Kilpailukyvyyn ja elinvoiman säilyttämiseksi syrjäseudulla on liikennejärjestelmäsuunnitelmassa huomioitava erityisesti yritysvaikutukset ja eri alueiden liikenneyhteydet ja saavutettavuus, jotka ovat keskeisiä yritysten sijoittumiseen vaikuttavia tekijöitä.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen toimenpiteistä?

Huomioitava tunnistetut kehittämistarpeet valtatie 20, 5 ja kantatie 81, jotta asetuksen mukaiset tavoitteet sekä liikenneturvallisuuden tavoitteet saavutettaisiin. Näiden kehittämistarpeiden suunnittelua ja toteutusta on edistettävä määrätietoisesti valtion suunnittelu- ja investointiohjelmassa.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen avustusten määrärahan pienuus uhkaa katkaista hyvän kierteen joka kunnissa on ollut infran kehittämisessä. Valtionavustuksen taso tulisi pitää vähintäänkin viime vuosien tasolla.

Liikkumisen edellytykset tulee varmistaa myös yksityistieverkostolla. Yksityisteiden avustukset tulee turvata hyvälle tasolle. Tämä vaatii merkittävää panostusta valtionavustuksiin.

Liikenne 12-suunnitelman tulee tukea myös harvaanasuttujen, vähäliikenteisten alueiden saavutettavuutta, huoltovarmuutta ja kriinkestävyyttä sekä huomioida pohjoisen strateginen rooli ja liikenneverkon merkitys yritysten ja elinkeinojen kehittämisessä.

Olemassa olevan liikenneverkon lisäksi on tärkeää huolehtia toimivista tietoliikenneyhteyksistä kaikkialla Koillismaalla. Toimivat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat matkailu- ja muiden yritysten toiminnan harvaan asutulla alueella.

Onko suunnitelmaluonnoksen rahoitus kohdennettu oikein rahoitusohjelman sisällä?

Valtion on reagoitava nopeastikin ja ennakoivasti välttämättömien liikennehankkeiden rahoittamiseen, jotka mahdollistavat elinkeinoelämän suurinvestointien toteuttamisen. Suunnitelmalle esitetyt tavoitteet vastaavat liikennejärjestelmän kehittämistarpeita, mutta riittävä kehittämistoimenpiteiden rahoitustaso pitkällä tähtäimellä asetettuihin tavoitteisiin nähden on varmistettava.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen vaikutusarvioinnista ja ympäristöarvioinnista (SOVA-laki 8.4.2005/200)?

Vaikutusten arvioinnista puuttuvat liikennejärjestelmätason vaikutukset eri Suomen alueille, eikä vaikutusten arvioinnissa ole huomioitu alueiden erityispiirteitä.

Arviointikriteeristön tulee huomioida Itä- ja Pohjois-Suomen harvaanasuttujen alueiden merkitys huoltovarmuudelle ja koko maan puu- ja energiahuollolle. Liikennemäärien lisäksi tulisi painottaa raskaanliikenteen osuutta kokonaisliikenteestä.

Muut huomiot?

Suunnitelmissa tulee ottaa myös huomioon Itärajan alueen muuttunut tilanne, joka voi olla hyvin pitkäkestoinen tai pysyvä. Turvallisuuden ja kaikissa tilanteissa liikennejärjestelmän toimintavarmuuden kannalta on välttämätöntä ylläpitää ja kehittää rajaseudun alueen liikenneverkkoa. Puuntuonnin loputtua Venäjältä itärajan sulkemisen vuoksi, on Koillismaan alueella metsätalouden merkitys erityisesti korostunut. Puuhuollon kasvu alueella edellyttää maantie- ja yksityistieverkon kehittämistä ja huolellista ylläpitoa. Toimenpiteillä parannetaan kansallista energiahuoltoa ja taloudellista huoltovarmuutta (metsäteollisuus).

Liikennejärjestelmän toimivuuden osalta on tärkeä huomioida erityisesti teollisuuden ja matkailun tarpeet, mukaan lukien kansainvälinen saavutettavuus. Tämä vaatii merkittävää panostusta perusväylänpitoon.

Pitkäjänteisen lentoliikenteen näkymän varmistaminen Liikenne 12-suunnitelmassa on erittäin tärkeää Koillismaan elinkeinoelämän kilpailukyvyille, investoinneille, alueen elinvoimalle ja kansainväliselle matkailulle. Nykyinen lentoasemaverkosto tulee säilyttää hallitusohjelman mukaisesti. Saavutettavuus on ehdoton edellytys kansainväliselle matkailulle.

Takalo Minna
Kuusamon kaupunki